

BRANDKÄRSTIDSKRIFT

N:r 2
Mars

Organ för Svenska Brandkärnans Riksförbund.
Redaktion: Nybrog. 50, Stockholm 5. Tel. 606308. Postg. 4870.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1933
15 årgången

Explosionskatastrofen i Neunkirchen.

Intryck från en studieresa.

Av vice brandchefen Nils Grönvall, Göteborg.

Morgontidningarna lördagen den 11. februari bringade oss det budskapet, att en fruktansvärd explosionskatastrof följt av en eldsvåda inträffat i Neunkirchen i Saarområdet. Explosionen hade ägt rum i en gasklocka, tillhörande ett av de stora industrigasverken inom det starkt industrialiserade området, och eldsvådan hade härjat biproduktanläggningarna, främst bensolverket. De första tidningsmeddelandena voro av tämligen naturliga skäl överdrivna. Det faller sig nämligen alltid svårt att i det första ögonblickets villervalla erhålla fullt autentiska och vederhäftiga upplysningar vid olyckor av denna omfattning.

Innan jag närmare övergår till olyckan och hjälpkåtionerna är e-

mellertid en allmän orientering på sin plats.

Saarområdet är ett i hög grad industribetonat land kring floden Saar, en biflod till Mosel. Naturen är stätlig med väldiga kullar i mjuka linjer, mellan vilka Saar och dess bifloder slingra sig fram. Vegetationen är riklig, vackra skogar täcka kullarna, både barr- och lövskog. Jordens innandömen gömma emellertid på en av industriens viktigaste förutsättningar — kolet, och i nära grannskap, men inom franska gränsen finnes malmen. Gruvdrift och en mäktig järnindustri äro också områdets huvudnärningar.

Gränsland med rika naturtillgångar ha alltid varit omstridda, och när — som i Saarområdet —

kolet och malmen finnes på var sin sida om gränsen mellan mäktiga stormakter, får denna strid en särskild betydelse. Saarområdet är emellertid tyskt, befolkningen är germansk och tyska språket är så gott som allenaarådande. I Versaillesfreden 1919 bestämdes, att området intill år 1935 skulle stå under Nationernas Förbunds överhöghet, varefter befolkningen genom folkomröstning skall uttala sin önskan om definitiv anslutning till Tyskland eller Frankrike, eller om det nuvarande tillståndet skall fortsätta. Jag har omnämnt detta därför, att man ej rätt kan fatta riktiga omfattningen av denna olycka, om man ej samtidigt känner det osäkerhetstillstånd i ekonomiska ting för hela folkhushållet, som händelserna år 1935 innebär.

I motsats till den svenska järnindustrien användes ej träkol vid järnets framställning, utan denna uppgift fylles av koksen. Man skulle kunna säga, att vid dessa industrigasverk är koks huvudprodukten, medan gasen räknas som biprodukt. Emellertid användes gasen även för industribehov, för påeldning i hyttor m. m. Verken äro ofta väldiga anläggningar, vilket ju framgår på storleken av gasklockan, som i detta fallet rymde ej mindre än 125,000 kbm. gas. Staden Neunkirchen har omkring 45,000 innevägnare, varför man utan vidare inser, att för endast belysning och hushållsbruk ett gasverk av denna omfattning ej varit av nöden.

Gasverket i Neunkirchen levererade ej blott gas till staden och dess järnverk utan väldiga gasledningar förde till de stora järnverken i Homburg c:a 20 km. från Neunkirchen.

Gasklockan var utförd enligt en från det i vårt land brukliga sättet helt avvikande konstruktion. Man kan jämföra en vanlig gasklocka med ett vattenglas, som upp och

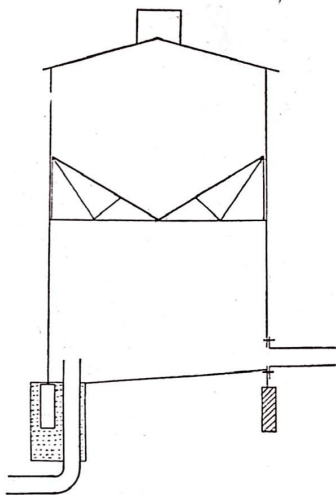

Bild 1.

nedvänt hålles i en skål med vatten, och där gasen genom vattenlässet föres in i glaset, som i mån av gastillförseln och konsumtionen höjer eller sänker sig i särskilda styr-anordningar. En sådan gasklocka som den i Neunkirchen kan där emot jämföras med en jättestor cylinder i vilken löper en mot cylinderväggen tätande kolv. Något vattenlös förekommer sålunda ej. Fördelen med dessa klockor är, att de i anläggning ställa sig billigare, främst genom de enklare grundläggningensarbetena. Gasen införes under kolven, som allt efter gasmängden höjer eller sänker sig inne i klockan. Bild 1 ger en enkel principbild av klockan. In- och utloppen äro naturligtvis i klockans undre del, av vilka inloppet är det genom oljegropan. Tätningens anordningarna mellan cylinderväggen och kolven framgå av bild 2. Kolven är en fackverkskonstruktion med undersidan av 5 mm. järnplåt. Närmast cylinderväggen är anläggning-

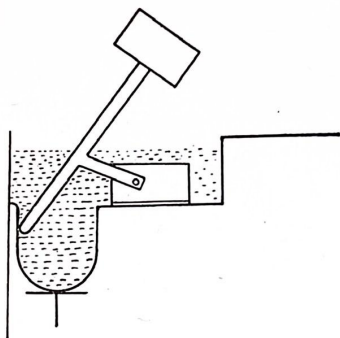

Bild 2.

gen utformad ungefär så, som bilden anger, och håligheten är fylld med tätningsolja, som huvudsakligen består av tjära. Denna olja rinner hela tiden förbi kolven, och åstadkommer den definitiva tätningen, som ytterst sålunda sker genom en oljefilm. Från samlingsgropen pumpas sedan oljan på nytt upp över kolven. Primärt vinnes tätning därigenom, att kolvens plåtkant genom hävstånsanordningar tryckas emot cylinderväggen.

Några dimensioner kunna vara nödvändiga för att belysa klockans storlek. Den var utförd som en reguljär 26-hörning med diametern 50 meter. Totala höjden på cylindern var 85 meter. Kolven vägde c:a 175 ton vartill kom oljans vikt c:a 35 ton, och därtill var kolven belastad med 350 st. betongblock, vardera om c:a 75 kg. vikt. Tillträde till klockans inre vanns från taket, där man via en rörlig trappa kunde stiga ned till den på gasen så att säga simmande kolven.

För att kunna rätt förstå olyckans orsak, måste jag ytterligare klargöra en sak. Gasen enbart kan ej explodera, först i blandning med luft i bestämda proportioner (9—18 %) blir blandningen explosiv.

Under kolven finnes endast gas, och över densamma endast luft. På ett eller annat sätt måste sålunda gas och luft blandas, och denna blandning kan endast ske över kolven mellan denna och det lätta yttertak, sedan tätningen mellan kolv och cylinder satts ur funktion. Slutligen måste en tändande gnista bringa blandningen till explosion.

Några större olyckor med dessa gasklockor kände man ej tidigare. Visserligen ha ett par tillbud inträffat, men dock ej av allvarigare natur, men då vi f. n. bygga en dylik klocka i Göteborg på 100,000 kbm. hade jag ett aldeles särskilt intresse få taga del av olyckans detaljer. I Stockholm finnes redan en klocka av denna typ på 200,000 kbm. färdig och i drift, och i Tyskland har sedan typens första framträdande för ett 20-tal år sedan byggts ett 300-tal större sådana, och i enbart U. S. A. finnas 700 st. över 100,000 kbm.

Genom utomordentligt tillmötesgående från de tyska yrkeskollegerna bereddes jag tillfälle att studera allt vad jag önskade kring olyckan, dess orsaker och förlopp samt bärgningsarbetet efter densamma.

Olyckans orsaker.

Gasklockan var belägen i utkanten av gasverksområdet omedelbart intill Saarbrückerstrasse. Inom området lag bensolverket närmast klockan och därefter ammoniakverket. Vid gatan lag på den gasverksområdet motsatta sidan 15 st. bostadshus för 4—6 familjer, längre bort från gasverket var gatan bebyggd med ungefär enahanda bostadshus i två våningar å ömse sidor om gatulinjen. Bakom de förut nämnda bostadshusen mitt för gasverket voro tomterna obebyggda och terrängen sluttade svagt ned mot bangårdsområdet. En stor skolbyggnad var dock uppförd i närheten av bangården.

På eftermiddagen den 10. febru-

Bild 3. Saarbrückerstrasse före olyckan.

ari voro några arbetare sysselsatta med reparationer å den s. k. förbi-gångsledningen, ett väldigt gasrör, inkopplat mellan gasklockans in- och utlopp, vilket tjänade det ändamålet att möjliggöra gasens passerande förbi klockan direkt ut i nätet. Detta rör stod normalt avstängt, varför detsamma givetvis var försett med ventiler. Ledningen hade utluftats, men endera har detta ej skett tillräckligt noga eller ock var någon av ventilerna otät, varför explosiv gasblandning fanns i röret. Genom någon oförsiktighet exploderar gasblandningen i röret, varvid lösryckta järndelar slungas endera mot nedre delen av klockan eller mot inloppsledningen, som därvid skadas så att ett stort hål uppstår. Gasen strömmar ut och antändes. En jättegaslåga slickar upp efter gasklockans yttervägg, vilken genom den stora hettan deformerar och måhända råkar i glödande tillstånd. Genom deformationen omöjliggöres tätningen mellan kolv- och cylindervägg och gasen strömmar uppåt och blandar sig med luften över kolven. När expo-

sionsstadiet uppnåts antändes blandningen av den glödande väggen och explosionen sker ögonblickligt. Om bensolverket antändes av den första explosionen i rörledning- en eller genom den andra och stora i klockan var vid mitt besök knappast utrett. Tidsskillnaden mellan den första och andra explosionen var omkring 5 minuter.

Explosionens verkningar.

Förut har nämnts hurusom bensolverket råkade i brand. Denna eldsvåda spred sig sedan till andra delar av biproduktanläggningarna. I och för sig voro givetvis eldsvådorna av betydande omfattning, men jämförda med katastrofrens övriga verkningar te sig brandens härjningar rätt obetydliga.

Man skulle tro att explosionens huvudriktning, följandeminstantståndets lag skulle varit rätt uppe i luften, och att det lätta taket därvid som en projektil skulle slungats iväg. Så blev emellertid ej fallet. Takets fackverk återfanns tämligen oskadat alldeles intill klockan, medan däremot plåtarna från sidoväg-

garna slungats väldiga sträckor. Omkring 500 meter från olycksplatsen kunde man finna stora tillknycklande plåtar och ännu längre bort mindre delar.

De nämnda 15 byggnaderna närmast klockan jämnades med marken, och omkring 40 byggnader längre bort ledo sådana skador genom att taken revos bort, bjälklag skadades o. s. v., att de blevo obebodliga. Skolhusbyggnaden led mycket allvarliga skador, men ytterväggarna stå åtminstone ännu kvar. Bilderna 3—6 torde f. ö. ge talande bevis om verkningarna.

Hade endast sakskadorna följt olyckan i spåren, hade densamma väl ej uppväckt en sådan uppmärksamhet ej blott i Saarområdet och Tyskland utan snart sagt i hela världen. Tyvärr förorsakades därtill stora förluster av människoliv och efter besöket på olycksplatsen synes det mig underligt att ej flera liv gingo förlorade. Antalet döda uppgick till 70, svårt skadade till c:a 100 och lätt skadade till c:a 1,000.

Längre bort från olycksplatsen blevo skadorna mera reparable, huvudsakligen var det fönsterrutor

och yttertakens tegelpannor, som krossades.

Hjälpaktionerna.

Det är uppenbart att en katastrof av denna omfattning måste kräva ett omfattande hjälparbete. Skadade och döda skola forslas fram ur ruinerna, eldsvådan skall begränsas och släckas, trafiklederna skola röjas från bråte och byggnadsrester, skadade skola omhändertagas för vård och åt hemlösa skall givas en första social omvårdnad.

Det är därför på sin plats att först ge en kort orientering om de hjälporganisationer, som stodo till buds.

Saarområdets huvudort är Saarbrücken, en stad på c:a 180,000 innevånare, och där finnes givetvis en yrkesbrandkår, men endast på 42 man. Stadens brandförsvaret är i övrigt byggt på dels friv. brandkårer, tre st. på tillsammans 150 man, och dels på två fabriksbrandkårer. De mindre städerna ha ej yrkesbrandkår, utan hela brandsläckningsorganisationen i dessa efter svenska förhållanden stora

Bild 4. Efter explosionen. Husen i bakgrunden äro de samma som å bild 3. Obs. taken.

Bild 5. Saarbrückerstrasse mitt för olycksplatsen. De helt demolerade byggnaderna till höger.

städer och samhällen äro huvudsakligen byggda på frivillig grund.

De frivilliga brandkärerna besitta emellertid en mycket hög slagkraft. De alarmeras i regel genom brandtelegraf, och manskapet har ofta alarmklockor både i hem och på arbetsplatser. Utrustningen är modern. Brandbilar och kraftiga motorsprutor stå till förfogande och samhällena äro i regel försedda med vattenledningar. Personalens övningar bedrivs mycket rationellt, så att den enskilde brandmannens färdigheter närmar sig yrkesbrandmannens. Antalet eldsvådor inom det tätbebyggda industriområdet är också relativt stort, varför manskapet har goda erfarenheter från eldsläckningstjänsten.

De enskilda brandkärerna äro sammanslutna i kretsar, och i spetsen för varje krets står en av statliga myndigheter utnämnd kretsbrandchef, som åligger att övertaga befälet, där flera brandkärer samverka vid större eldsolyckor eller tillfällen som detta. Neunkirchen ligger inom kretsen Othweiler, och det var stadens brandchef,

som i sin egenskap av kretsbrandchef inom detta distrikt förde högsta befälet.

Inom Saarområdet finnes väl utbildade och övade Rödakorskolonner, och arbetareorganisationerna ha dessutom egna sjukvårdsformationer av ungefär motsvarande sammansättning och utbildning.

Någon teknisk nödhjälpsorganisation i likhet med i det egentliga Tyskland var ej vid olyckstillfället för handen, men ledningen för hjälpkaktionerna skaffade snart nog fram, vad i detta hänseende kunde krävas: krananordningar, transportmedel, skärningsverk m. m. De sålunda tillkallade hjälporganisationerna erhöles från industri- och gruvanläggningarna.

Omedelbart efter den första explosionen alarmerades brandkärerna i Neunkirchen och från järnverket, och redan vid den andra explosionen fem minuter senare voro dessa kårer på väg till olycksplatsen. Brandchefen lät omedelbart kalla ytterligare hjälpkårer och gav särskilt order om alarmering av Röda korsets beredskapsmanskap. Efter hand utsträcktes alarmering-

arna allt längre från området så att så småningom ej mindre än c:a 1,000 brandmän, 1,000 Röda korsmän och 200 poliser deltog i räddningsarbetet. Yrkesbrandkåren i det c:a 30 km. avlägsna Saarbrücken alarmerades kl. 6,20 em. och utryckte omedelbart, men då den kortaste vägen var spärrad genom olyckan måste kåren taga en betydande omväg. Den anlände till olycksplatsen kl. 7,45 em. Brandchefen i Saarbrücken ger en talande bild om olyckan, som jag efter hans muntliga berättelse återger:

"Gasverket med stora delar i brand, den omkring 1 km. långa delen av Saarbrückerstrasse med byggnaderna i ruiner, ropen från sårade och från människor, som söka sina anhöriga gör ett outplånligt intryck. Tavlan ger ett oerhört intryck av olycka. Bland ruinerna arbeta brandmän för att söka efter sårade. Röda korsmän för bort dem eller ge dem den första omvårdnaden. Frivilliga hjälpare anmäla sig, och särskilt gruvarbetarnas insats i hjälparbetet är värt allt beröm. Polisen har spärrat olycksområdet och leder efter hand den livliga trafiken in på andra vägar förbi olycksplatsen.

Gasornas gasbelysning har slock-

nat och i första hand är det de väldiga lågorna från det brinnande bensolverket, som ger det arbetande hjälpmanskapet ljus.

Naturligtvis råder en fruktansvärd villervalla. Olycksområdets storlek gör befälsföringen oerhört svår, varför många hjälpare arbeta mindre planmässigt och utan order. Så småningom ordnas dock arbetet. Elektriska strålkastare funnos endast sparsamt, men genom klok användning kommo de till god nytta. Byggnaderna och ruinhögarna genomsökas, men först med inträdet av dagningen lördagen den 11. februari hade hjälparbetet nått fullständig systematisering.

Eldsvådan i bensolverket kunde snart begränsas men ej släckas, enär ingen av brandkärerna disponerade för detta ändamål lämpade släckningemedel. I de raserade och skadade husen uppstodo endast mindre bränder, vilka lätt släcktes."

Så långt brandchefen i Saarbrücken. Vid mitt besök på måndagen den 13. februari voro ännu c:a 200 brandmän och ett 100-tal Röda korsmän i arbete i avlösningar. Lastbilskolonner voro i fullt arbete med att undanskaffa bråte från gatorna och avröja de raserade byggnadstomterna. Om den ordning

Bild 6. Plåtar på bangårdsområdet.

Bild 7. Gatan röjes.

och disciplin som präglade detta arbete, kan jag själv vittna.

Sjukhusen milsvitt kring olycksplatsen voro upptagna av skadade, och de hemlösa, uppgående till c:a 2,000 hade fått tak över huvudet i skolor och värdshus, och från preussiska Röda korset hade sänts fältbaracker för 400 man.

Olyckan väckte stor offervilja i hela Tyskland, och såväl franska som tyska regeringen ställde omedelbart stora penningssummor till förfogande för att lindra den första nöden.

Katastrofen medförde ytterligare ökad arbetslöshet. Genom att såväl järnverken i Neunkirchen som i Homburg voro beroende av gas och koks från det härjade verket blevo c:a 4,000 arbetare utan sysselsättning, den kanske ej minst svåra följdverknigen av olyckan.

Bilderna 7 och 8 ge ett par detaljer från hjälparbetet, som trots alla svårigheter ändock medförde räddningen av 45 människoliv ur direkt livsfara.

Vad har nu denna olycka att lära oss. Jag sammanfattar mina erfarenheter i korta punkter.

1. Gasklockor — i varje fall av denna konstruktion — få aldrig förläggas i närheten av större brandrisker eller invid bostadsområden. När man för bensinlagerområde föreskriver ett skyddsbalte av 100 meter, borde något liknande mått kunna fordras även för detta fall.

Rent konstruktivt torde klockorna kunna göras mera säkra, varom även vederbörande i Göteborg erhållit förslag. Då dessa frågor emellertid äro av mera specialstadsnatur, skulle det föra för långt, att ingå på dessa spörsmål.

2. Vid olyckor av stor omfattning är det nödvändigt att befälsförhållandena äro ordnade. Samverkan mellan olika brandkårer och övriga samhälleliga skyddsorganisationer skall vara planlagd. Alldeles särskilt böra brandcheferna i våra befolkningscentra och i industriorter taga med i beräkningen olyckor av mycket stor omfattning, och åtminstone ha klara anteckningar om

var hjälp kan och bör rekvireras. Tänk ej endast på brandkårer. Var finnes närmaste statspolisavdelning? Var kunna sjuktransportmedel erhållas? Delge Edra planer och anteckningar åt allt befäl vid Eder kår, och sök någon gång ordna en samövning med Edra grannbrandkårer.

inom brandkårsförbunden till kretsar för ömsesidig hjälp, när så lämpligen kan ske.

5. Det moderna kriget räknar med faran från luften, som måhända det viktigaste angreppsvapnet. Luftangrepp kunna särskilt väntas mot för folkhushållet viktiga industrier. I dessa orter få de ovan

Bild 8. Ett hus genomsökes.

Dessbättre förekomma katastrofer mera sällan i vårt land, och vår relativt glesa bebyggelse förminskar i sin mån möjligheterna därtill, men försvårar å andra sidan tillkallande av stora avdelningar hjälpmanskap.

Planläggning och förtänksamhet kostar emellertid inga penningar, men våra brandchefers intresse torde säkerligen räcka till även för dessa uppgifter.

3. Sök samarbete med Röda korset.

4. Bilda brandkårsförbund och tag upp "katastrofskyddet" på Edra årsmöten för att låta föredrag och diskussion kasta sitt ljus över hithörande frågor. Sammanslut Er

föreslagna anordningarna en alldeles särskild realitet, ty ett lyckat luftangrepp ha skador av katastrofnatur i sitt följ.

Jag vill sluta min redogörelse med en innerlig önskan, att vårt land måtte förskonas från katastrofer som denna. Men å andra sidan måste jag med katastrofens verkningar för mina ögon säga, att denna önskan, som säkert delas av alla mina läsare, ej får föranleda till överksamhet. Rustade mot katastrofen kunna vi hålla verkningarna inom rimliga gränser, orustade tar olyckan blott än större omfattning.

RIKSFÖRBUNDET.

Notiser ang. eldsvådor.

Dagligen läser man i tidningarna, huru eldsvådor härja landet runt. I många fall lyckas brandkärerna därvid utföra ett framgångsrikt arbete, så att elden i god tid blir begränsad, i andra fall åter bliva brandskadorna högst avsevärda. De notiser angående eldsvådor, som återgivas i dagspressen, äro merendels ofullständiga och stundom oriktiga. Detta är också fullt förklarligt, emedan tidningarnas medarbetare givetvis icke behärska brandteknikens detaljer, och prenumeranterna i allmänhet kanske icke torde vara särskilt intresserade härav.

Brandkärernas verksamhet på brandplatsen beröres därför merendels endast i knapphändiga ordalag. Sålunda läser man ofta: "Genom ett energiskt släckningsarbete räddades de närliggande byggnaderna." I en del fall anges: "Vattenskadorna vorobetydande." Eller också heter det: "På grund av vattenbrist kunde brandkären ingenting uträtta."

För dem av brandskyddets män, vilka vilja tränga närmare in i förhållandena, äro dylika notiser värdelösa, emedan de icke giva någon inblick i huru släckningsarbetet bedrivits eller framlägga några erfa-

renheter, som kunna vara av värde. Men nu är det ju så, att den brandchef eller brandkärscbef, som med sin brandkår deltagit vid en eldsvådas bekämpande, i regel gör vissa erfarenheter, som kunna vara av värde att lägga på minnet, även om branden ifråga kanske varit av ganska ringa omfattning. Dessa lärdomar bör han givetvis meddela brandkårens övriga medlemmar, varigenom deras intresse och kunskaper ökas.

I många fall kan det emellertid för en större krets vara av intresse att få del av dylika iakttagelser. Önskvärt vore därför, att notiser rörande brandsläckningsföretag, som ur en eller annan synpunkt kunna vara värdefulla att studera, mera allmänt insändas till denna tidskrift. I så fall är det emellertid nödvändigt att söka få fram de synpunkter, som i första hand kunna intressera tidningens läsare.

En sådan artikel kan bl. a. innehålla följande punkter:

1. Vid vilket klockslag alarmerades brandkåren?
2. På vad sätt skedde alarmeringen?
3. Vilken brandmateriel hade brandkåren att räkna med?
4. Vattentillgången?
5. Vilken del av byggnad, upplag eller dylikt befann sig i brand vid brandkårens ankomst?

6. Byggnadssätt, takbeklädnad o. dyl.?

7. Verkställdes räddning av människor eller djur?

8. Var placerades motorsprutan? Slangledningarnas antal och längd?

9. Användes handkraftspruta, brandsegel eller annan materiel?

10. Hur användes allmänna brandkåren?

11. Begärdes släckningshjälp av andra brandkårer? Hur alarmerades dessa?

12. Vilket resultat erhöi man av de vidtagna åtgärderna? Räddades den först antända byggnaden? Lyckades man förhindra eldens spridning till andra byggnader eller föremål? Huru länge pågick släckningsarbetet?

13. Försvårades släckningsarbetet genom särskilda omständigheter? (Vind, vattenbrist, snö, is, dåliga vägar, eldfarliga inrättningar o. s. v.).

14. Brandorsak?

15. Erfarenheter från branden?

Givet är, att alla dessa synpunkter icke alltid behöva tagas med. I

vissa fall kunna kanske även andra förhållanden beröras. Avsikten är endast, att de ovan angivna punkterna skola tjäna till någon ledning. Därest branden varit av mera omfattande beskaffenhet, kan det kanske vara lämpligt att förtydliga notisen med en planskiss, angivande byggnaders läge, vattentag, sprutornas placering, utlagda slangledningar m. m.

Våra brandkårer landet runt nedlägga ett gott och erkännansvärt arbete på brandplatserna och ernå ofta mycket goda resultat. Denna verksamhet sker emellertid mången gång i tysthet, och man får allt för sällan veta, vad som verkligen har skett. För brandskyddets sak skulle det säkerligen vara till nytta att sakkunniga och vederhäftiga notiser angående brandkårearnas verksamhet på brandplatserna mera allmänt insändas för offentliggörande.

Alltså brandmän, blås i trumpetten och låt höra, vad som händer och sker!

Red.

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN

Östergötlands Brandkårsförbund.

Brandkonsulent: v. Brandchef *J. M. Wahlström*. Exp.: Brandstationen, Linköping.

Styrelsens årsberättelse för år 1932.

Brandkårsförbundet har under året, med det ekonomiska understöd som Östergötlands Läns Brandstodsbolag välvilligt ställt till förfogande, verkat för brandväsendets fortsatta utveckling och förbättring å länets landsbygd.

Förbundets styrelse har under året utgjorts av: Landshövding *Karl Tiselius*, Linköping, ordf.; di-

retör *Per Tollin*, Linköping, vice ordf.; direktör *C. L. Sabelström*, Linköping, bankdirektör *A. J. Andersson*, Kisa, valda för tiden intill årsmötet 1932; Kantor *K. A. Hedrén*, Viby, Kapten *Johan Segersteen*, Hamra, valda för tiden intill årsmötet 1933; samt landsfiskal *C. G. Sundius*, Valdemarsvik och löjtnant *Yngve Casparsson*, Getå, valda för tiden intill årsmötet 1934.

Suppleanter: Byggmästaren *Karl Johansson*, Väderstad, folkskolläraren *Einar Wahlström*, Ljungsbro, brandchefen *Tore Nylund*, Vadste-

na och brandchefen Hugo Karlsson, Borensberg.

Styrelsen har under året sammanträtt endast en gång.

Motala stads brandkår samt Kärna Kommuns frivilliga brandkår har under året anslutit sig till brandkårsförbundet, och utgjorde vid årets slut antalet till förbundet anslutna brandkärer 39 st.

Brandkårsförbundets konsulent har under året förrättat inspektion hos 21 kärer därvid i möjligaste mån hållits övningar och instruktioner samt givits råd och anvisningar rörande brandskyddet och brandkärernas arbetsuppgifter. Där så har varit möjligt hava närliggande kärer kallats till samövning.

Under såväl vår- som hösttermin har brandkonsulenten besökt Lunnevids folkhögskola och Hamra lantmannaskola och därstädes inför eleverna hållit instruktionsföredrag rörande det förebyggande och utövande brandskyddet.

Brandkonsulenten har vidare, därtill anmodad, lämnats såväl skriftliga som muntliga förslag och anvisningar vid nyanskaffning av brandredskap och andra anordningar för brandskydd. Dessutom har brandkonsulenten vid några tillfällen beordrats av Östergötlands Läns Brandstodsbolag att å särskilt angivna platser företaga besiktningar av brandredskap och eldstadsanordningar.

Skriftlig rapport över brandkonsulentens verksamhet har avgivits till styrelsen och Riksförbundets expedition samt vid vissa fall även till länets brandstodsbolag.

Brandkårsförbundets årsmöte i samband med instruktionskurs i Linköping den 3 och 4 juni hade samlat 134 brandkärsmän från 31 av de till brandkårsförbundet anslutna kärerna.

Den 4 juni kl. 2,30 e. m. vidtog under Landshövding Karl Tiseliuss ordförandeskap årsmötets förhandlingar.

Förrättade val utföllo sålunda: till ordförande återvaldes landshövding Karl Tiseliuss, till vice ordförande direktör Per Tollin och till styrelseledamöter direktör C. L. Sabelström, Linköping och bankdirektören A. J. Andersson, Kisa, samtliga valda för tiden intill årsmötet 1935.

till styrelsesuppleanter valdes i följande ordning: byggmästaren Karl Johansson, Väderstad, folkskolläraren Einar Wahlström, Ljungsbro, brandchefen Tore Ny-lund, Vadstena och brandchefen Hugo Karlsson, Borensberg.

Revisorn, godsägaren Victor Andersson, Åbylund, återvaldes och nyvaldes till revisor efter kantorn Oscar Gustafsson, Horn, som på grund av sjukdom avgått, kapten H. G. Clausen, Berg.

Företvarande revisorsuppleanten herr Edvin Gilje, Rimforsa återvaldes och nyvaldes till andre suppleant järnhandlanden John Andersson, Kisa.

Ordföranden meddelade att styrelsen för Svenska Brandkärernas Riksförbund beslutat tilldela brandförmannen vid Valdemarsviks brandkår H. A. Karlsson, som i över 29 år tillhört nämnda kår, Riksförbundets medalj i silver jämte diplom. Ordf. lyckönskade medaljören till den vackra och välförtjänta utmärkelsen.

Efter årsmötet, som härmed var avslutat, fortsattes den avbrutna instruktionskursen i enlighet med fastställt program.

Förbundet har haft följande inkomster och utgifter:

Inkomster:

Kassabehållning från år	
1931	56 : 97
Influtna årsavgifter....	390 : 00
Anslag från Östergötlands läns brandstodsbolag	4,252 : 59
Sparkasseränta	19 : 38
	<hr/>
	Kronor 4,718 : 94

Utgifter:

Rese- och dagtraktamente till styrelsen	91: 30
Arvode till sekreterare, konsulent och kassaförvaltare	550: 00
Konsulentens reseersättningar	296: 95
Telef. o. postporto m. m. Årsavgifter till Riksförbundet	54: 58
Årsavgifter till Riksförbundet	390: 00
Anslag å Etthundra kronor vardera, till kårerna i Bankeberg, Berg, Borensberg, Fivelstad, Gryt, Herrberga, Hjulsbro, Horn, Hycklinge, Hällestad, Hästholmen, Kettilstad, Ljungsbro, Mantorp, Ringarum, Skedet, St. Åby, Wäderstad och Österbymo	1,900: 00
Olycksfallsförsäkringsavgifter	1,252: 59
Kassabehållning, innest. å sparkassebok	183: 52
	<hr/>
	Kronor 4,718: 94

Linköping den 31 december 1932.

Å styrelsens vägnar:

Karl Tiselius.

J. A. Wahlström.

Eldsvåda i Marieholm, Skåne.

—o—

På trettondagens kväll utbröt vid 9-tiden eld hos lantbrukaren Maurits Persson, Sibbarp pr Marieholm. Ingen på gården var hemma då elden utbröt och den varsnades först av ett par grannar. Då dessa kommo till platsen voro tre av de fyra längorna antända och det var absolut omöjligt att göra något för att rädda djuren.

Marieholms frivilliga brandkår kom genast till platsen och gjorde ett mycket förtjänstfullt arbete. Ledningar lades ut till en bredvidliggande märkegrav och motorsprutan fungerade oklanderligt. Tack vare brandkårens energiska arbete och den sydostliga vinden räddades boningshuset, vilket var sammanbyggt med längorna. Där emot innebrändes en häst, sex nötkreatur, sju svin och ett 20-tal höns. Vidare blevo alla maskiner, vagnar, redskap, hö och halm lågornas rov. Samtliga byggnader voro halmtäckta. Elden tros ha börjat i stallängan av ännu okänd orsak.

—o—

Skånska brandkårsförbundet.

Brandkonsulent: f. v. Brandchefen N. Ohlsson. Exp.: Kungsg. 26, Malmö. Tel. 1665.

Lövestads brandkår.

Lövestads frivilliga brandkår i Skåne avhöll den 4 febr. sitt 20:de årsmöte. Förhandlingarna leddes för 20:de och sista gången av kårens stiftare och ordförande, *stationsinspektör C. J. Brandberg*. På grund av avflyttning till Bjärsjölagård hade herr Brandberg måst avsäga sig återval till ordförande- och brandchefsposterna i Lövestad. Årsmötet fick en särskilt högtidlig prä-

gel på grund av att kåren i samband härmed även firade sitt 20-årsjubileum. Sedan styrelseval för rättats och övriga ordinarie ärenden undanstökats, beslöt årsmötet att till *hedersledamot* kalla den *avgående ordföranden och brandchefen C. J. Brandberg*. Vid det samkväm, som härefter gick av stapeln överlämnades till herr Brandberg en tennplakett med en konstnärligt cicelerad bild av brandstationen samt inskription. Av diverse anföranden framgick den mening, att

Lövestads brandkår genom herr Brandbergs avgång gjorde en stor förlust och vore Bjärsjölagårds frivilliga brandkår, i vars styrelse hr Brandberg redan blivit invald, att gratulera.

Herr Brandberg har nedlagt ett synnerligen intresserat arbete i brandskyddets tjänst och har innehaft ett flertal förtroendeposter inom dess olika sammanslutningar. Han har varit ledamot i Svenska Brandkärernas Riksförbunds Centralstyrelse. Han har även under de gångna åren stiftat ett 30-tal frivilliga brandkårer i Skåne. Han är ledamot av Skånska Brandkårsförbundets styrelse. Herr Brandberg har tilldelats Pro Patrias guldmedalj och S. B. R:s förtjänstmedalj i silver.

Sjöbo frivilliga brandkår firar 10-årsjubileum.

Sjöbo frivilliga brandkår har hållit årssammanträde under papperskärare Carl Hallqvists ordförandeskap. Balanskotot är på 11,874:— kr., varav inventarier för 9,279:78 kr. samt kontant 2,594:22 kr. Antalet medlemmar uppgår till 34, därav 1 passiv. Till styrelseledamöter valdes papperskärare C. Hallqvist, korresp. Th. Nilsson, köpman L. Jönsson och målaremäst. M. Cederlund. Styrelsen konstituerade sig med Hallqvist som ordf., Nilsson v. ordf., L. Jönsson kassör och räkenskapsförare, gjutmäst. O. Borgström sekr. och köpman Sv. Hoff v. sekr. Revisorer blevo bagaremäst. O. Öhrström och kontorist G. Blücker. Till kårchef återvaldes trädgårdsmäst. G. Gullberg och till v. kårchef utsågs köpman L. Jönsson. Att representera vid Sk. Brandkårsförbundets möte utsågs Sv. Hoff. Vid Sv. Brandkärernas Riksförbunds möte representeras kåren av M. Cederlund, och såsom repre-

sentanter vid Färs och Frosta häraders brandkärskrets valdes hrr Hallqvist och G. Gullberg. Under år 1932 ha 10 övningar hållits och 3 uttryckningar ägt rum. Då kåren fått tillstånd av friherre H. O. Ramel att disponera Övedsklosters "eke" i midsommar anordnas fest midsommarafton och midsommar-dagen och det uppdrogs åt styrelsen att förbereda denna. Den 22 instundande april är det kårens 10-årsdag och denna högtidsdag kommer att firas med samkväm. Sjöbo frivilliga brandkår kan skåda tillbaka på tioårigt väl förrättat värv och kan räknas bland provinsens främsta kårer.

Baskemölla frivilliga brandkår

har under 1932 lagt sig till med en fullt modern motorspruta med erforderligt tillbehör och står i detta nu väl rustad att möta en eventuell eldsolycka. Vid deltagandet i släckningsarbetet i en eldsvåda den 2 febr. i Gladsax hade en del bristfälligheter i attiraljutrustningen konstaterats, och beslötsdet vid sammanträde den 5 att anskaffa, vad som visat sig erfordras.

Skånska häradbrandstodsbolagens sammanslutning,

som bekant bestående av representeranter från de olika skånska bolagen, har haft sammanträde i Eslöv under ordförandeskap avlandstingsman Olof Bengtsson, Stamhem pr Anderslöv.

Till behandling förekom bl. a. frågan om eldgång. Sedan hovrättsrådet Lindstedt, Eslöv, givit en synnerligen intressant och upplysande orientering i ämnet, följde en givande diskussion, varpå det beslöts att uppskjuta ärendet för vidare behandling.

Ävenledes hade sammanslutningen att taga ställning till frågan om släckningskostnader till brandkärerna. Denna fråga inleddes av

sekreteraren i Skånska brandkårsförbundet, brandkonsulent Nils Olsson, Malmö. Sedan han redogjort för alla till frågan hörande faktorer och de olika synpunkterna

ingående diskuterats, beslöt sammanslutningen uttala sig för att brandkärernas släckningskostnader skulle ersättas efter den s. k. Skånska brandkårsförbundets taxa.

Dalarnes Brandkårsförbund.

Brandkonsulent: f. Brandchef C. Landström. Exp.: Helsingtorget 2, Falun. Tel. 1686.

Styrelsen för Dalarnes Brandkårsförbund får härmed avgiva berättelse över förbundets verksamhet under år 1932, förbundets 9:e verksamhetsår.

Förbundets styrelse utköres av landshövdingen S. H. Kvarnzelius, ordförande, häradsskrivare C. Ad. Hwasser, vice ordförande, brandkonsulent Carl Landström, sekreterare och skattmästare, bokhandlanden Erik Olsén, Orsa, direktör J. And. Carlsson, Leksand, byggmästaren Carl Olsson, Grycksbo samt nämndemannen Gustaf Brahn, Hedemora. Suppleanter: Landsfiskalen W. Lambert, Mora, häradsskrivare Sven Gottliebsson, Falun, kommunalnämndsordf. Per Marits, Leksand och direktör C. G. Rapp, Ludvika. Revisorer: Kamrer O. Westerblom och fanj. And. Elg, Falun, med landsfiskalen Wald. Jansson, Insjön och stationsinspektör Karl Lundahl, Vansbro, som suppleanter.

Hedersledamöter: Direktören m. m. O. Herdin, Falun och f. d. telegrafföreståndaren C. G. Norell, Stockholm.

En av förbundets hedersledamöter direktören B. A. Persson, Mora, har under året avlidit.

Samtliga 72 kärer hava erlagt stadgad årsavgift till länsförbundet.

Under året hava 4 nya kärer anslutit sig till Dalarnes Brandkårsförbund och Svenska Brandkärernas Riksförbund, näml.: Brunnsviks Folkhögskolas friv. brandkår, Sörvik, Djurmo friv. brandkår,

Djurås, Marnäs friv. brandkår, Enviken och Älvdalens Elitbrandkår.

Rönnsås friv. brandkår har på egen begäran utgått ur förbundet. Boda och Ovanmyra friv. brandkärer ha sammanslagits till en kår och benämnas numera Södra Boda friv. brandkår.

Årsavgiften för aktiva medlemmar, d. v. s. för varje till förbundet ansluten kår, utgör 5 kr. och för passiva medlemmar 1 kr. per medlem.

Antalet passiva medlemmar utgör 129 stycken.

Styrelsen har under året hållet 6 sammanträden, därav 2 inom Arbetsutskottet.

Inspektioner m. m. Under året har konsulenten företagit 75 tjänsterevisor, varvid förekommit inspektioner, brandövningar och föredrag m. m.

I regel ha härvid övningar ägt rum under ledning av brandkonsulenten, varjämte instruktioner m. m. lämnats angående förfarandet vid övningar och eldsläckning samt om brandmaterielens rätta skötsel och vård.

Dessutom har konsulenten den 12 juli på kallelse av Landsfiskalen i Rättviks distrikt biträtt vid avsyning av Samuelssons Pensionat i Lerdal och Anderssons Pensionat i Vikarbyn, den 5 aug. på uppdrag av Länsstyrelsen verkställt besiktning av Älderdomshemmet i Mora, den 26 aug. på kallelse av utsedda kommitterade närvarit vid sammanträdet för ordnandet

av brandväsendet inom Transtrands kommun, den 2 okt. på kallelse av byamännen i Bingsjö, Dalstuga och Finnbacka byar vidtagit undersökning av brandskyddet i nämnda byar och den 29 okt. på kallelse av utsedda kommitterade undersökt brandskyddet inom Solleröns kommun.

Vidare har konsulenten under innevarande sommar på särskilt förordnande av Länsstyrelsen å 29 olika platser inom 17 av länets kommuner företagit undersökningar för brandskyddets ordnande. Efter dessa undersökningar har för varje särskild kommun till Länsstyrelsen avlämnats rapport med förslag till förbättrat brandskydd.

Föredrag: Under året hava nio föredrag hållits av konsulenten öfver brandväsendets utveckling och betydelse å landsbygden, vilka föredrag alltid varit belysta med ett stort antal skioptikonbilder öfver eldsvådor, brandstationer samt såväl gammal som ny brandredskap m. m.

Årsmöte: Dalarnes Brandkärsförbund avhöll sitt årsmöte i Säter den 18—19 juni med samling i Föreningshuset kl. 2 e. m.

Förhandlingarna leddes af förbundets ordförande landshövding m. m. S. H. Kvarnzelius, vilken hälsade de närvarande välkomna.

Vid mötet voro 27 kårer representerade med tillsammans 42 deltagare.

Dessutom hade årsmötet nöjet se sekreteraren i Svenska Brandkärnernas Riksförbund kapten Erik Gillner, Stockholm, v. brandchefen H. Sellén, Stockholm, representeranter från brandstyrelsen, brandredskapsfirmor och tidningspress m. fl. intresserade.

Efter förhandlingarnas slut höll kapten Erik Gillner föredrag om "Synpunkter vid anskaffande av

motorsprutor och brandredskap vid mindre brandkärer".

Härefter samlades mötesdeltagarna vid Klappbron vid Gamla Väveriet där demonstration av motorsprutor och annan brandredskap företogs. Här må då särskilt omnämnas demonstrationerna af motorsprutorna "Albin n:r 35" utställd af Firman L. A. Larssons Gjuteri & Mek. Verkstad, Kristinehamn; motorsprutan "Api n:r 80" utställd af Ingenjörfirman Beckman & C:o A.-B., Stockholm samt motorsprutan "Motor-Trygg" utställd af Aktiebolaget Trygg, Örebro. Samtliga prov följdes med mycket stort intresse af mötesdeltagarna.

Kl. 8 e. m. samlades mötesdeltagarna med damer till gemensam supé å Stadshotellet. Under supén, varvid den angenämaste stämning var rådande, hölls flera tal, bl. a. af landshövding Kvarnzelius, stadsfullmäktiges ordförande herr Cronwall m. fl.

Söndagen den 19 juni kl. 8,30 fm. hölls under ledning af brandkonsulenten gemensam brandövning med Sätters stads brandkår, Hedemora stads brandkår, St. Skedevi frivilliga brandkår och Gustafs frivilliga brandkår, därvid en fingerad eldsvåda förlades till ett av de stora, tätbebyggda kvarteren strax nedanför Stadshotellet. All den under övningen i funktion varande brandredskapen fungerade till stor belåtenhet och utfördes af samtliga brandkärer ett mycket insiktsfullt och gott arbete. Efter övningens slut avtäckades brandkonsulenten, brandcheferna och brandmanskapet af v. ordföranden i förbundet Häredersskrivaren C. Ad. Hwasser, för den instruktiva och hurtiga brandövningen, varefter det alltigenom lyckade årsmötet avslutades.

Rörande förbundets räkenskaper och förvaltning hänvisas till den af

revisorerna avlämnade revisionsberättelsen.

Slutligen får styrelsen till Kopparbergs läns Brandstodsbolag och Dalarnes Nya Brandstodsbolag härmed framföra sin stora tacksamhet för de frikostiga bidrag, som res-

pektive bolag lämnat förbundet för bedrivande av dess verksamhet.

Falun den 1 februari 1933.

S. H. KVARNZELIUS.

Ordförande.

Carl Landström.

Sekr. och Skattm.

Undertecknade, vid årsmötet i Säter med Dalarnes Brandkärsförbund utsedda revisorer för granskning av förbundets räkenskaper för år 1932, få efter verkställt uppdrag härmed avgiva följande

REVISIONSBERÄTTELSE.

Inkomster:

Behållning från föregående år	2,742: 97
Anslag från Dalarnes Nya Brandstodsbolag	2,100: 00
Anslag från Kopparbergs läns Brandstodsbolag	1,050: 00
Årsavgiften från 72 till förbundet anslutna kårer à 5 kr...	360: 00
Försålda medlemskort till passiva medlemmar	129: 00
Räntor å bankräkningar	113: 28
	<hr/>
	Kronor 6,495: 25

Utgifter:

Löner, arvoden och reseersättningar	2,555: 15
Skrivmaterialier, trycksaker m. m.	101: 00
Porto och telefonavgifter	90: 85
Omkostnader för utredning av brandväsendet inom vissa kommuner i länet	624: 15
Diverse omkostnader	389: 20
	<hr/>
	Kronor 3,760: 35

Behållning vid årets slut:

Innestående i A.-B. Svenska Handelsbanken:		
å kapitalräkning	922: 88	
å sparkasseräkning	1,812: 02	2,734: 90
	<hr/>	
	Kronor	6,495: 25

Som räkenskaperna äro med noggrannhet förda och vederbörligen verifierade, få vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Falun den 1 februari 1933.

O. Westerblom.

And. Elg.

Jämtlands läns brandkårsförbund

Jämtlands Brandkårsförbund

hade årsmöte å Grand hotell i Östersund den 30 december 1932.

Mötet öppnades av förbundets ordförande f. Riksdagsman N. O. Olsson, Rösta, som hälsade de närvarande välkomna. I sitt hälsningsanförande erinrade ordf. om den förlust förbundet lidit genom styrelseledamoten Inspektör E. Robert Jonssons i Lit fränfalle. Den avlidne var varmt intresserad för den friv. brandkårsrörelsen och som styrelseledamot i förbundet lämnar han ett stort tomrum, må vi alltid bevara honom i tackasm hägkomst.

Till justeringsmän för dagens protokoll utsågos hrr Carl Levin och P. Hoflin, Östersund. Styrelse- och revisionsberättelserna föredrogs, varefter styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet.

Till ordförande omvaldes f. Riksdagsman N. O. Olsson, Rösta, och till vice ordförande omvaldes Hamnfogden R. Scharin, Östersund. I tur att avgå ur styrelsen voro Inspektör E. Robert Jonsson, Lit, och Disponent A. Hellström Brunflo, den sistnämnde återvaldes och i stället för Jonsson valdes kamrer P. Dillner, Lit. Till suppleanter omvaldes Bagarmästaren A. Grinde, Rätansby och nyvaldes Järnhandlare E. G. Lundholm, Strömsund. Till revisorer omvaldes Kanslist A. Grafström och Kamrer W. Myrin, Östersund, med Verkmästare O. E. Kroon, Hissjöfors och Sotare Hj. Gustafsson, Hornsberg som suppl. Årsmötet beslöt att varje till Brandkårsförbundet och Riksförbundet ansluten brandkår skall erlägga en årsavgift av 10 kronor, för enskilda medlemmar som vilja stödja brandkårsförbundet och dess arbete beslutades en

årsavgift av 2 kr. I anledning av att Riksförbundets normalstadgar ej ansågos lämpliga i befintligt skick beslöt årsmötet lämna styrelsen i uppdrag att med ledning av Riksförbundets stadgar uppgöra förslag till stadgar för brandkårsförbundet.

Brandkonsulent A. R. Berg erinrade att Jämtlands Brandkårsförbund år 1933 kan fira sin 10-åriga födelsedag. Årsmötet beslutade lämna styrelsen i uppdrag att på lämpligt sätt hufgästa minnet.

Som avslutning visades en trevligt upptagen film av Lits frivilliga brandkårs övningar, varjämte elektriker P. Hoflin, Östersund höll föredrag om "Elektriska person- och brandrisker".

Styrelseberättelse.

Styrelsen för Jämtlands Brandkårsförbund får härmed avgiva berättelse över förbundets verksamhet under år 1931.

Förbundets styrelse utgöres av: f. riksdagsman N. O. Olsson, ordförande, hamnfogde R. Scharin, v. ordförande, brandförman A. R. Berg, sekreterare, inspektör E. Robert Jonsson, Lit, lantbrukare A. B. Gustafsson, Ytterån, ing. S. Weilert, Kälarne, disponent Age Hellström, Brunflo. Suppleanter: hemmansägare J. O. Sundin, Jämtl-Sikås, svarvaren Sven Pettersson, Järpen, bagaremästaren Arvid Grinde Rätansbyn, herr Alfred Svensson, Ragunda. Revisorer: kanslist A. Grafström och kamrer W. Myrin, Östersund med gårdsägaren Sven Persson och kamrer E. Söderberg, Brunflo som suppleanter.

Styrelsen har under året hållit två sammanträden och v. u. ett sammanträde.

Under året har 5 nya kärer anslutit sig till Jämtlands Brandkärsförbund och Svenska Brandkärernas Riksförbund, nämligen: Strömsunds Brandkår, Hissmofors frivilliga brandkår, Rätans frivilliga brandkår, Sundsjö frivilliga brandkår och Äggfors frivilliga brandkår.

Årsavgiften för varje till förbundet ansluten brandkår ävensom för passiva medlemmar beslutades till 10 kronor.

I samband med Jämtlands Brandkärsförbunds årsmöte den 14 och 15 augusti hölls en gas- och rök-skyddskurs å Östersunds brandstation med ett 70-tal deltagare. Under kursen förekom följande föredrag av ingenjör Sten E. Queckfeldt från Stockholm "De tre grundtyperna av gasmaskerna", "Brandkärernas rökskydd", "Några ord om framställningen av en gasmask". Ljusbilder illustrerade föredragen samt en gasskyddsfilm visades å Metropolbiografen. Under lördagen berörde ingenjör E. Beckman från Stockholm i ett föredrag med ljusbilder "Motorsprutans utveckling under de senaste decennierna". Brandchefen Stig Norrby ledde övningar med medicinboll och brandförman A. R. Berg instruerade körning och användning av motorsprutor vid hamnen. Samtliga kursbesökare deltog med liv och lust i de praktiska övningarna med gasmasker, stegar, slangar, brandsegel och livräddningsredskap.

Vid årsmötet, som därefter vidtog, representerades Sv. Brandkärernas Riksförbund av dess sekreterare kapten Erik Gillner.

Då medel ställts till förfogande av Jämtlands läns sparbank och Jämtlands läns brandförsäkrings-

bolag för Förbundets verksamhet beslutade V. U. igångsätta propaga- och upplysningsverksamhet samt därvid även beröra de elektriska brandriskerna och skyddsåtgärderna med praktiska demonstrationer. Höstens propaganda omfattade följande platser: Järpen den 28/11 för friv. brandk., allmänhet och skolbarn. Ås den 2/12 för friv. brandk. och Torsta lantmannaskola. Hornsberg den 10/12 för friv. brandk., allmänhet och skolbarn. Varvid förekom: "Brandskyddsföredrag" av brandkonsulent A. R. Berg, "Elektriska personer och brandrisker" av elektriker P. A. Hoflin, samt visning av filmerna: Stockholms brandkår och propagandafilmen.

Denna verksamhet, som livligt uppskattats har berörts av c:a 700 personer och 200 skolbarn.

Brandkonsulentens verksamhet har under året omfattat: Förekommande expeditjonsarbeten, konsultationer, bildat nya brandkärer, uppgjort förslag till brand- och livräddningsredskap samt besökt följande brandkärer: 16/5 Brunflo, 17/6 Rätan, 21/6 Sundsjö, 8 8 Nälåden, 28/11 Järpen, 2/12 Ås, varvid förekommit instruktioner, brandövning och föredrag.

Rörande förbundets räkenskaper och förvaltning hänvisas till revisionsberättelsen.

Slutligen får styrelsen till Jämtlands läns Brandförsäkringsbolag och Jämtlands läns Sparbank härför framföra sin tacksamhet för de frikostiga anslag som lämnats för förbundets verksamhet.

Östersund den 28 december 1932.

N. O. OLSSON.

Ordf.

A. R. Berg.
Skr.

NOTISER.

Utmärkelse.

Ledamoten av Riksförbundets styrelse, verkställande direktören i Allmänna Brandförsäkringsverket för byggnader på landet, J. G. Bylund har i december 1932 utnämnts till riddare av Kungl. Nordstjärneordens 1:sta klass.

Utnämningar.

Drätselkammaren i Göteborg har till v. brandchef antagit brandkaptenen därstädes Nils Grönvall samt till brandkapten brandchefen i Umeå Axel Axelsson och v. brandchefen i Borås Curt Bergström.

Brandchefsbefattningen i Borås.

Brandstyrelsen har änyo utsett överstelöjtnant R. Stridbeck till brandchef i Borås till 1. jan. 1935.

Till brandchef i Falköpings stad

har från den 1 jan. 1933 antagits överstelöjtnanten m. m. friherre Bengt Raab.

Till brandchef i Eksjö

har antagits kaptenen O. Haast-rup.

Stans

till Riksförbundets förtjänstmedalj i miniatyr finnes hos C. C. Sporrang & Co, Kungsgatan 17, Stockholm.

En månads fängelse för falsk alarmering av brandkår.

En person, som den 24/1 genom falsk alarmering å brandskåp utkallat brandkåren i Borås, dömdes härför den 31/1 till en månads fängelse. Dessutom fick han böta 15 kr. för fylleri.

Brandkårens ersättningsanspråk för fridygnsledigas och reservkårens inkallande och avlönande samt för bensin, kr. 133: 40, utdömdes däremot icke, troligen av den anledningen, att den tilltalade icke hade några medel att ersätta med.

Bilagor.

Med detta nummer av Brandkärstidskrift medfölja som bilagor *Meddelanden från Riksförbundets Arbetskommission n:r 9, 10 samt bilaga till n:r 10.*

Tidskriften utkommer med 9 nummer årligen.

Årsprenumeration kan ske antingen genom postverket eller direkt hos Centralstyrelsens Expedition, Nybrogatan 50, Stockholm 5. Prenumerationspriset är 4: — kr. för enskilda exemplar och 2: — kr. pr ex., då minst 5 ex. samtidigt rekvideras.

Annonseriserna pr gång äro:

Första eller sista annonssidorna — efter överenskommelse.

Helsida	60 kr.		Kvartsida	15 kr.
Halvsida	30 "		Åttodelssida	8 "

Vid annonsering minst 4 ggr lämnas 15 % rabatt.

Eftertryck ur tidskriften medgives endast om källan angives.

MEDDELANDE N:R 9|1933

FRÅN

RIKSFÖRBUNDETS ARBETSKOMMISSION.

Strålrörsmunstycken.

(se Utbildningsreglemente för brandkärer Kap. II A III sid. 4—5.)

Strålrörsmunstyckets ändamål är att åstadkomma en sammanhållen släckningsstråle av sådan grovlek, som medger utnyttjandet av använd vattengivare för erhållande av största släckningskraft samt dessutom att genom sin avstängningsanordning underlätta slangarnas manövrering och minska vattenskadorna.

Strålrörsmunstyckets utförande.

Strålrörsmunstycken kunna uppdelas i trenne huvudgrupper: vanliga enkla, trappmunstycken och mekaniska munstycken.

De enkla munstyckena hava endast en dimension, dock varierande, på utloppet. De utföras vanligen utan avstängning, men böra, även de, helst förzes med avstängningskran, såvida de icke uteslutande avses för slangar från kolvpumpar.

Trappmunstycken göras vanligen med 4 steg, varvid munstycksdiametern brukar vara 10, 14, 18 och 22 mm. Avstängningskranen, som alltid förefinnes å dessa munstycken, göres som kikkrän, vilket i och för sig skulle kunna betraktas som en nackdel, då härigenom en för hastig avstängning kan förorsaka risk för slangsprängning. Vid höga tryck eller stora genomströmningsmängder bliver dock motståndet vid stängningen så stort, att stängandet icke blir hastigt. Handtaget å kikkränen skall vara så stort, att handens fyra fingrar kunna trädas in genom detsamma samt excentriskt anordnat, så att full kraft erhålles vid kikkränens manövrering. Speciellt vintertid är detta av betydelse.

Gängan å munstycksspetsarna bör vara av standarddimensioner, så att 3/4 tum eller 1 tums slang t. ex. vid uppröjningssläckning må kunna anslutas till munstycket utan användande av specialkopplingar. Munstycksspetsarna skola göras på ett sådant sätt, att man utan att skada fingrarna

kan erhålla ett fast grepp om desamma vid deras av- och påskruvning.

Av *de mekaniska munstyckena* är det s. k. knivspridaremunstycket det mest kända. Det har dock vissa nackdelar, som ställa det efter trappmunstycket, nämligen: svårighet att med säkerhet manövrera i mörker, mindre goda, ej sammanhållande strålar, känslighet för orenheter i vattnet samt ömtålig konstruktion.

Om mekaniska munstycken utan knivspridareanordning kan sägas ungefär samma, som om dem med knivspridare.

Samtliga strålrörsmunstycken kunna utföras av rödmetall eller lättmetall. Viktbesparingen genom de senare uppgår till 50 å 65 $\%$, beroende av i huru hög grad rödmetallen kan ersättas av lättmetall. I trappmunstycken göres exempelvis kiken med handtag av mässing och övriga delar av lättmetall.

Loppet i varje munstycke skall vara jämnt fortlöpande utan kanter eller håligheter (vid kranen) samt i full anslutning till strålrörets lopp, så att vattnets rörelseriktning icke förändras eller dess hastighet förminskas.

Arbetskommissionen lämnar upplysningar om firmor, vilka förklarar sig villiga att tillverka strålrörsmunstycken i enlighet med ovanstående fordringar eller tillhandahålla sådana.

MEDDELANDE N:R 10|1933
FRÅN
RIKSFÖRBUNDETS ARBETSKOMMISSION.

Bensinförgasningslykta.

Lyktans ändamål är belysning av sprutplats eller annat område, då en vidgad rundbelysning erfordras för såväl området som sprutans olika delar.

Lyktans utförande.

Se bifogade bilaga.

För att kunna placera lyktan på olika slags mark, bör till densamma göras en upphängningsfot, som nedtill förses med utfällbara ben och upptill med en krok för lyktans upphängning.

Då lyktans ömtåliga glödnät behöver under transporter skyddas mot skakningar är lämpligt, att lyktan inneslutes i en låda, som placeras å bilen och att denna låda invändigt förses med mjukt underlag och stödklotsar, så att lyktan icke kan göra några rörelser i lådan.

Denna svenska bensinförgasningslykta är till sin konstruktion överlägsen en utländsk sådan lykta, som utbjudes till brandkårerna och betingar dessutom icke ens halva priset mot den utländska lyktan.
